

De moderne erfelijkheidsleer, door Mendel (1868) ingeleid, maar pas na 1900 tot zijn recht gekomen, heeft den invloed van het milieu teruggebracht tot zijn ware proporties; de invloed van 't milieu is diepgaande.

LITERATUUR.

- 1) Vries H. de. Die Mutations-theorie.
- 2) Lock R. H. Recent progress in the study of variation, heredity and evolution.
- 3) Klebs G. Studiën über Variation Archiv f. Entw. mechanik 24, 1907.
- 4) Babak E. Experimentelle Untersuchungen über die Variabilität der Verdauungsröhre. Archiv f. Entw. mechanik 21, 1906.
- 5) Houssay Fr. Variations expérimentales. Etudes sur six générations de poules carnivores. Archiv de zool. expér. et gen. Ser. 4, 6, 1907.
Schepelmann E. Ueber die gestaltende Wirkung verschiedener Ernährung auf die Organe der Gans I u. II. Archiv f. Entw. mechanik 21, 1906; 23, 1907.
- 6) Abderhalden u. Schiffmann. Pflüger's Arch. 194, 206; 198, 128.
- 7) Baltzer. Mitt. Zoöl. Stat. Neapel 22, 1914.
- 8) Nordhausen M. Ueber Sonnen und Schattenblätter. Ber. Deutsch. Botan. Ges. 21, 1903.
- 9) Mayas. Cont. rend. Acad. Sc. Paris Bd. 113, 1891.
- 10) Nuszbaum. Arch. Mikrosk. Anat. Bd. 49, 1897.
- 11) Shull. Journ. Exp. Zoöl. 1911—'12—'16.
- 12) Bonnier C. Recherches expérimentales sur l'adaptation des plantes au climat alpin. Ann. d. science nat. Botanique Ser. 7, T. 20, 1895.
- 13) De regimine principum.
- 14) Thomas Moore. Utopia.
- 15) Tabel I en II zijn ontleend aan
Bonger A. Criminalité et conditions économiques pag. 513 en 623.
- 16) Rousseau J. J. Emile.
- 17) Lenz Fr. Über die biologischen Grundlagen der Erziehung.

ERYTHRAEA CENTAURIUM Pers.

komt hier 't meest voor in 't krijtdistrict, maar dan veelal op zand en kiezel die 't krijt bedekken; ze gaat ook dikwijls op 't krijt zelf over.

In 't lössdistrict komt ze ook nog op verschillende plaatsen voor, zoowel in zand- en kiezelgronden als in kalkhoudende leem.

In ons diluviaal noordoosthoekje is ze 't zeldzaamst.

Bij Elsloo en Susteren gaat ze van de lössgronden ook wel in natte beemden en zelfs

in moerasveen over, maar houdt hierin niet lang stand.

De scheikundige samenstelling van den bodem zal bij deze soort dus niet of niet alleen van invloed zijn.

Ze groeit niet alleen op open warme hellingen met grassen, Euphrasia's, Purgeervlas, Thijm enz., maar ook op open plekken in loofbosschen; groeit 't gesnoeide hout weer aan dan verdwijnt ze 't 3e of 4e jaar na 't kappen.

De kleine lichte zaden die gemakkelijk door den wind verspreid worden, hebben om te kiemen veel licht noodig, maar kunnen minstens 3 jaar hun kiemkracht behouden; daarvoor lijkt deze soort 'n zwerfster.

* * *

Gemiddeld zijn 't planten van 25—30 cm; op gunstige standplaats soms van 75 cm met 30 en meer zijtakken, zoo b.v. in 't bosch bij Mechelen; op schralen grond soms maar 10 cm hooge niet of weinig vertakte plantjes zonder wortelrosetbladen.

De vertakking begint in den regel pas bij de bloeiwijze, zoodat deze 'n schijnscherm vormt. Afwijkingen hiervan zijn echter heel gewoon, zoowel onder normale exemplaren als (vooral) bij vroegtijdige storing van den stengel. Zulke planten kunnen wel op de volgende soort gaan gelijken, maar de grootte der bloemkroon en de lengte der kroonbuis ten opzichte der kroonslippen geven dan nog 'n goed verschillenmerk.

De onderste bladen zijn omgekeerd eirond, met versmalden voet en stompen top; de stengelbladen langevormig tot lancetvormig met spitsen top.

Ex. met alle stengelbladen in kransen van 3 zijn op iedere groeiplaats te vinden.

De bloemen zijn mooi helderpurperose, soms iets lichter of iets donkerder. Witte bloemen zijn hier nog niet gevonden; wel bij Jupille. Rosewitte bloemen vond Ir. Kloos bij Bergen (N.H. 1926).

Afwijkingen in 't aantal kroonslippen of in de leengte der stijlen komen hier maar zelden voor.

Ze wordt druk door allerlei insecten bezocht; honigklieren ontbreken, maar in de plaats is op den bloembodem 'n ander saprijk weefsel aanwezig, dat door insecten gemakkelijk kan worden aangeboord. De bloemkroon schijnt meer gevoelig voor licht dan voor temperatuur (G. Claus: in Flora 1926).

Zelbestuiving kan moeilijk plaats hebben, omdat de helmknoppen bij 't openen zich van den stempel verwijderen.

Duizendguldenkruid heeft vroeger in de geneeskunde 'n groote rol gespeeld, nog meer echter als huismiddel, daarvandaan de naam; 't woord „Centaurium” beteekent al 100 gulden, in 'n streek in Duitschland heet 't zelfs Miljontaurenkrut.

In den bloeitijd treft men ook hier allicht

iemand aan die bezig is 't als geneesmiddel te verzamelen; dit jaar nog beweerde er zoo iemand dat hij alles tevergeefs beproefd had voor zijn ziekte, alleen 't Duizendguldenkruid kon hem helpen; 't is wel mogelijk dat de geneeskraft van 'n plant individueel is.

* * *

Geen enkel jaar heb ik er zoo weinig exemplaren van gezien als dezen zomer; als 't verzamelen daar schuld aan had, zou 't toch andere jaren ook al schaarscher moeten geweest zijn. De vorst in Januari 1929 heeft 't grootst aantal rosetten, die zich hier 't meest reeds in 't najaar ontwikkelen, geheel vernietigd, en alleen enkele onder 't houtgewas gespaard, of wel 't waren planten uit zaden, die pas in 't voorjaar gekiemd waren, wat hier bij Er. Cent. steeds veel minder voorkomt.

A. DE WEVER

ERYTHRAEA PULCHELLA Fr.

is in ons gewest te zeldzaam om goed over haar geographische factoren en de vormen-groep te kunnen oordeelen. Sedert 1924 groeit ze ieder jaar in groote hoeveelheid te Brunssum en Schrieversheide bij de bronnen van de Wälderbeek en in de Sterebach op plaatsen waar bruinkool uitgedolven is en waar nu 'n klein laagje vochtig zand met maar heel weinig humus aanwezig is.

Zoo goed als zeker is ze hier pas in 1923 aangevoerd. Als begeleidsters heeft ze hier Juucus- en Scirpussoorten, Salix repens, Gentiana pneumonanthe, Erigeron canadense, Senecio viscosus, Tussilago farfara enz., dus planten van vochtige hei en aanvoerplanten.

Als zoo'n terrein aan zichzelf overgelaten wordt, (waar men tegenwoordig geen jaar zeker van is), zal ze vermoedelijk door te veel vocht hier weer verdwijnen.

Te Brunssum is 't de typische vorm; gemiddeld zijn 't 15 cm hooge plantjes, die in tegenstelling met E. Centaurium van onder af vertakt zijn; 'n vast verschilkenmerk zijn ook de kroonslippen die bij E. c. \pm 8 mm, bij E. p. \pm 5 mm lang zijn. Meestal is ook de bloemkleur bij E. p. dieper rose.

Men vindt echter ook zeer veel ex. waarbij de stengel pas in of boven 't midden begint te vertakken. Op plekken waar ze meer voedsel ontvangt kan ze 25 cm hoog worden; op de schraalste plaatsen zijn 't vaak onvertakte plantjes van slechts 5 of zelfs maar 1 cm met

1 bloempje, deze hebben dikwijls ook maar 4 kroonslippen; men vindt soms 'n paar vierkante meters dichtbegroeid alleen met zulke exemplaren.

Daar men hier echter al deze maten zich de een uit de ander kan zien ontwikkelen, zijn 't zeker standplaatsvormen en geen erfelijke natuurlijke dwergvormen, zooals ze in 't buitenland op zoutgrond worden aangegeven (G. Schmid: Ber. Deutsche Bot. Ges. 1920). Trouwens, Erig. can. en Gentiana pneum. gedragen zich op deze groeiplaats evenzoo.

De 3 ex. te Spaubeek (1914) en de weinige bij Canne (1923) zijn weer verdwenen.

Te Kadier en Keer in 't Rosekoelebosch groeit ze met E. cent. op open plaatsen hoog bij de mergelrotsen met Hypericum humifusum, Linum catharticum, Echium vulgare, Tunica prolifera, enz.

Op deze 3 laatstgenoemde vindplaatsen waren 't allemaal slechts 10 cm hooge plantjes, maar met van onderaf veel meer vertakkingen dan de syn. vorm; ze behooren daarom tot f. ramosissima.

Evenwel zijn ook hier ex. te zien van maar 2 cm, maar dan toch steeds vertakt.

Witte bloemen heb ik ook van E. p. hier nog niet kunnen vinden, evenmin als kruisingen.

Te Brunssum is ze meest éénjarig, op de 3 andere plaatsen meestal tweejarig.

A. DE WEVER.

CONTRIBUTIE 1930.

Ten einde het innen der contributie over 1930 te vergemakkelijken en om te voorkomen, dat onbetaalde bewijzen van lidmaatschap bij herhaling opnieuw moeten worden afgegeven, verzoekt het Bestuur aan alle leden van het Genootschap, om de door hen verschuldigde contributie over 1930 aan den Penningmeester. J. Pagnier, Alex. Battalaan 71 te Maastricht, te willen overmaken. De contributie is fl. 3.50.

De contributie en alle andere betaling voor het Natuurhist. Genootschap in Limburg kan worden gestort of overgemaakt op zijn Postcheque en Giro-rekening, onder No. 125366 Maastricht.

Aan de leden die op 15 Februari 1930, hunne bijdrage voor lidmaatschap nog niet betaald hebben, zal over het verschuldigde bedrag kwitantie worden aangeboden.